

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

О. М. Мулик, аспірант,
Київський національний університет технологій та дизайну

В сучасній системі господарювання регіон стає самостійним суб'єктом національної економіки і може самостійно визначати тенденції та напрями розвитку. Глобалізація зумовлює необхідність активізації участі регіонів в міжнародних процесах виробництва та обміну. Процеси глобальної регіоналізації проявляються на макрорівні, мезорівні та мікрорівні. На макрорівні глобальна регіоналізація окреслює «лінії розлому» між цивілізаціями. Регіональні інтеграційні процеси сприяють об'єднанню певних регіонів у міцні наднаціональні структури, в яких провідні держави-лідери використовують ці об'єднання для вирішення перш за все власних задач, можливо за рахунок інших учасників. На мезорівні процес глобальної регіоналізації проявляється у прагненні інтеграції окремих територій, які входять до складу різних держав. На мікрорівні процеси глобальної регіоналізації супроводжуються економічною і етнокультурною диференціацією регіонів всередині країни. Нерівномірність розвитку регіонів всередині країни може супроводжуватися виникненням нестабільності та конфліктами. Частіше за все підґрунтям конфліктів стає глобальна конкуренція регіонів за ресурси: енергетичні, матеріальні, фінансові, соціальні, інтелектуальні. Процес глобальної регіоналізації поки ще протікає повільно, але регіони набирають все більшу вагу в світі і частіше стають об'єктом дослідження вчених. Держава виступає основним захисником національних інтересів. Формування зовнішньої та внутрішньої політики держави в умовах глобалізації націлено на збереження національної безпеки та економічної безпеки як на рівні держави так і на рівні регіонів і окремих підприємств.

Останнім часом питання економічної безпеки набирають особливу значущість і актуальність. Економічна безпека виступає основою національної, економічної, політичної і соціальної стійкості.

Природні, перш за все мінерально-сировинні, і інтелектуальні ресурси визначають спеціалізацію регіональної економіки та виступають фактором комбінування виробництва. Якісні та кількісні параметри водних, земельних, кліматичних та рекреаційних ресурсів мають визначальне значення в процесах просторового розміщення об'єктів господарювання, зокрема формування функціональної структури господарства, параметрів розвитку системи розселення, розвитку виробничої та соціальної та транспортної інфраструктури.

Спеціалізація призводить до посилення економічних взаємозв'язків між суб'єктами регіонального виробничого процесу, а також до розвитку промислово-територіального кооперування виробництва, що суттєво впливає на систему територіальної організації виробництва.

Поряд з елементами внутрішньої структури економіки регіону в сучасних умовах господарювання обов'язковими стали зв'язки з регіонами інших країн, що обумовлює необхідність здійснення регіонами зовнішньоекономічної діяльності та розвиток таких інтеграційних процесів як транскордонне співробітництво.

В умовах кризових процесів світової економіки механізми стабілізації і забезпечення економічної безпеки багатогранні, але найважливішими елементами, які характеризують економічну безпеку є наступні:

- економічна незалежність;
- стабільність і стійкість економічної системи до можливого впливу зовнішніх і внутрішніх загроз;
- економічний прогрес.

Системний підхід до оцінки економічної безпеки регіону передбачає вивчення кожного всіх структурних елементів, якими є функціональні складові, що утворюють певну цілісність. Питанням виділення та класифікації функціональних складових присвячена значна кількість наукових робіт, більшість з яких присвячена виокремленню різних за назвою та змістом складових. Доцільно обґрунтувати виділення функціональних складових з

метою упорядкування їх в єдину гармонійну багаторівневу систему. Проводити діагностику стану економічної безпеки регіону доцільно за виділеними функціональними складовими. Для кожної складової економічної безпеки необхідно сформувати систему оціночних показників, які потім інтегрувати в єдиний показник рівня економічної безпеки регіону з урахуванням питомої ваги кожної складової в загальній інтегральній оцінці.

Забезпечення економічної безпеки регіону сприяє забезпеченню соціальної та політичної стабільності держави в цілому, збереженню держави від саморуйнування та наслідків економічних криз. Перед кожним регіоном виникає актуальна задача самоаналізу та прогнозування свого економічного стану. Визначення рівня економічної безпеки регіону за складовими дозволяє провести діагностику сильних та слабких сторін сталого соціально-економічного розвитку, що в свою чергу дозволяє сформувати стратегічні та тактичні задачі регіональної політики. Основним завданням (умовою) збереження економічної безпеки на всіх рівнях є модернізація вітчизняної економіки, в тому числі проведення дієвих реформ в економічному та соціальному секторах.

Інвестиційно-інноваційна безпека – це такий рівень національних та іноземних інвестицій та інновацій, який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку при належному рівні фінансування науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури та адекватних інноваційних механізмів.

Найкращим варіантом запровадження у регіонах безпечного соціально-економічно розвитку було б формування стратегії та тактики безпечного розвитку регіону, яка б забезпечила збалансованість у регіоні всіх структурних складових економічної безпеки, що в даний час формуються і реалізуються як окремі системи, а також узгодила б структурні складові регіональних стратегій та регіональних угод.